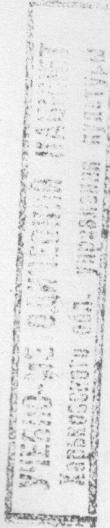

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
НА ВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МИСТЕЦТВ І КУЛЬТУРИ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ КУЛЬТУРИ

АКОРДЕОН

ПРОГРАМА
ЛІТНЯ ДИДЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКОЛ ТА ШКОЛ МИСТЕЦІВ

КІЇВ 1997

УПОРЯДНИКИ: - Е.О.БОРИСЕНКО, викладач Донецького музичного училища
- В.В.ДОЛІНІКОВ, викладач Донецького музичного училища
- О.К.КОБЕЦЬ, викладач Донецької ДМШ № 1 ім.М.Леонтовича
- В.К.КРАТ, директор Донецького музичного училища, заслужений працівник культури

РЕЦЕНЗЕНТИ: - В.В.ВОСВОДІН, завідувач кафедрою Донецької державної консерваторії ім.С.С.Прокоф'єва, професор, заслужений діяч мистецтв України.
- А.О.СТРИГА, зав. відділом народних інструментів Чернігівського музичного училища ім.Л.М.Ревуцького, заслужений працівник культури України.

Відповідальні за випуск: - Н.І.СМОЛЬСЬКА, І.В.КУЗНЕЦОВА

Редактори: - Л.В.МОСКОВЧЕНКО
- І.С.УСАНЕНКО

© Республіканський методичний кабінет навчальних закладів мистецтв і культури, 1997

© Інститут підвищення кваліфікації працівників культури, 1997

Підп.до друку 22.05.97 Формат 60x84¹/₁₆

Папір др.апарат. Друк офсетний. Облік вид.арк. 1,9.

Умовн.др.арк. —. Зам. 94. Тираж 450.

Друкарня ПК ПК
252605, Київ, вул. Січневого повстання, 21.

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ЗАВДАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО КЛАСУ

Заняття з предмета "Музичний інструмент" /акордеон/ в дитячих школах естетичного виховання за діючими навчальними планами проводяться в обсязі 5/6/ і 7/8/ років навчання.

Різні строки навчання дають можливість здійснити диференційований підхід до навчання учнів, різних за віком, з різними музичними даними, з різним рівнем підготовки та іншими індивідуальними особливостями.

Основною формою навчально-виховної роботи в класі акордеона є урок, який проводиться як індивідуальне заняття педагога з учнем. Слід максимальні використати можливості індивідуального навчання, яке створює педагогові необхідні умови для всебічного вивчення здібностей і особистих якостей дитини, дозволяє на цій основі диференціювати обсяг і складність навчальних завдань, темп розвитку і методи роботи.

За час навчання педагог повинен навчити учня самостійно розучувати і грамотно, виразно, вільно володіючи технікою, виконувати на акордеоні твори різних жанрів і стилевих напрямків. Крім того, в завдання педагога входить формування в учня навичок читання нот з листа, зміння підбираючи по слуху, транспонувати, грети в різних ансамблях.

Протягом всіх років навчання слід проводити планомірну і систематичну роботу щодо музично-технічного розвитку учня.

Необхідно розвивати в нього свідоме ставлення до засвоєння тих чи інших технічних прийомів, ясне уявлення художньої мети, якої можна досягти за допомогою цих прийомів.

Найважливішою передумовою успішного музично-виконавського розвитку учня є виховання в нього вільної і природної посадки за інструментом /організація доцільних ігор/.

Задачею на перших уроках основи музичних знань і навичок гри на інструменті багато в чому визначають успіхи подальшого музичного розвитку і освіченості учня. Тому, не дивлячись на багатозначність і складність завдань початкового етапу, які необхідно

вирішувати підлогу у зв'язку з конструктивними особливостями інструмента, робота над розвитком музично-слухових умінь, виразності виконання, техніки ведення міха, аплікатурної дисципліни, ритму, якість звуковидобування, довинна починатися з перших уроків і постійно проводитися протягом всіх років навчання.

Успіхи учнів багато в чому залежать від правильного організації їх самостійних домашніх занять. Дуже важливо навчити учнів раціонально використовувати час, відведений для роботи вдома. Набуття учнями навичок самостійної роботи дозволить педагогові більш плідно використати час в процесі класних занять.

Успішний розвиток музично-виконавських дитини багато в чому залежить від уміло складеного індивідуального плану - завдання повинні відповідати можливостям учня і сприяти його подальшому розвитку.

Крім основних творів річної програми - поліфонічних, творів великої форми, п"ес та етюдів - до плану необхідно внести твори для ансамблю, акомпанементу, п"еси для самостійного вивчення, читання нот з листа і транспонування, гами і вправи на розвиток техніки.

Поряд з творами вітчизняної та зарубіжної класики, сучасних композиторів, належну увагу слід приділяти п"есам, які створені на основі народних пісень і танців.

Для професійно зорієнтованих учнів рекомендується включати до репертуару більш складні етюди на різні види техніки і приділяти більше уваги вивченю творів великої форми, бо робота над ними сприяє розвиткові багатьох якостей, необхідних музикантові.

В індивідуальних планах учнів, які не мають нахилу займатися музикою професійно, можна скоротити кількість творів великої форми і поліфонії, але приділити більше уваги вивченю п"ес і ансамблів.

Екзаменаційні програми учнів класів професійної орієнтації складаються з урахуванням вимог із спеціальних дисциплін для поступаючих у виші навчальні заклади I та II рівня акредитації.

Рекомендовані в даній програмі репертуарні списки для всіх класів є орієнтовними. При складанні навчального плану педагог може вносити свої корективи на підставі індивідуальних особливостей учня і рівня його підготовки на даному етапі.

ПОСТАНОВА КОРПУСА

Пітання постанови включає три компоненти: посадку, установку інструмента, положення рук.

Сидіти треба на передній половині твердого стільця. Нижче стегна при цьому розташовані горизонтально, паралельно до підлоги, то висота стільця відповідає зросту учня. Акордеоніст має три основні точки опори: опора на стілець і опора на підлогу ногами - ноги для зручності і стійкості краще розставити. Корпус слід розпрямити, груди подати трохи вперед. При такій поставі з'явиться відчуття опори в поперечі, що надає легкості та вільності рухам рук і тулуба /торса/.

Інструмент слід тримати в стійкому положенні паралельно до тулуба. Правий півкорпус розташовується на лівому стегні. Гриф опирається на праве стегно. Ця важлива точка опори дас необхідну стійкість акордеону при грі на стиск. Два плечові ремені підганяються відповідно до тіла учня так, щоб між корпусом акордеона і учнем вільно проходила долонь; лінія регістрів правої клавіатури повинна співпадати з осовою лінією симетрії тіла учня. Недотримання цих положень веде до того, що в першому випадку акордеон буде висіти на ременях, а не стояти на стегнах; в другому - гриф з клавіатурою буде зміщений вправо, що перешкоджатиме грі в малій октаві та правильній постанові руки. Додатковий ремінь, який з'єднує плечові ремені на рівні поперека, створює необхідну стійкість основним ременям і вони не спадають з плечей.

Ремінь лівої руки підганяється так, щоб рука могла вільно переміщуватись вздовж клавіатури. При розтиску і стиску міха ліве зап'ястя повинно добре відчувати ремінь, а долоня - корпус інструмента.

Розмір акордеона повинен відповідати фізичним даним учня.

Постанова правої руки

Кисть розташовується так, щоб під кожним пальцем опинились відповідні клавіші: мі, фа-діс, соль-діс, ля-діс, сі-діс /можна сі замість сі-діс/. Саме таке положення є самим зручним, самим природним положенням руки і пальців на клавіатурі, тому що більш короткі пальці - перший і п'ятий - розташовані на білих клавішах, а більш довгі пальці - другий, третій і четвертий - на чорних.

Передпліччя і кисть утворюєть майже пряму лінію. Ілоче трохи відведене вбік від корпуса ученя.

Постанова лівої руки

Кисть розташовується так, щоб під 3-м, 4-м і 5-м пальцями відповідно були баси "до", "фа", і "сі-бемоль". Перший палець /великий/ розташовується горизонтально лівої кришки корпусу акордеона і не приймає участі у грі.

Звуковидобування і техніка володіння міхом

Звуковидобування на акордеоні складається з двох факторів: натиснення на клавішу туте і рух міха.

Натискувати слід впевненим рухом пальця "вниз до себе" до відчуття "дна" клавіші. Рух пальця "вниз до себе" /хапельний рух/ не дозволить нігтювим фалангам прогинатися всередину і в перспективі стане основою *jeu rebé* /перлинна гра/, де потрібна чіткість, ясність, рівність.

Для впевненого відчуття "дна" клавіші потрібно використати трансформовану вагу всієї руки, при цьому сила, яка проходить через палець, не повинна передаватись сусіднім пальцям. Відчуття "дна" клавіші кожним пальцем практично є точкою опори кожного пальця на клавіатурі.

Створення впевнених, стійких точок опори пальців на клавіатурі без додаткової природної точки опору /баян, скрипка, кларнет і т.п./ є основоположною, фундаментальною проблемою змікладача, від якого залежить подальший розвиток учня.

Після того, як клавіша витримана певний час, її можна відпустити /виключити силу, напругу/. Це дає можливість "відпочинку під час роботи" до наступного включення в роботу того ж пальця. Пальці правої руки повинні бути зібрани, кисть еластична. Основне її завдання – забезпечити комфортні умови для створення впевнених, стійких точок опори кожного пальця на "дні" клавіатурі.

Особливу увагу необхідно сконцентрувати на координації туте і русі міха, при постійному слуховому контролі за якістю звука.

Навичок звуковидобування учень набуває та удосконалює під керівництвом педагога протягом всього періоду навчання в школі, працюючи над динамікою, штрихами і фразуванням. З перших уроків

учні повинні засвоювати елементарні основи звуковидобування і набувати відповідних навичок управління рухом міха при активному слуховому контролі звука. Рух міха відбувається по невеликій дузі, яку накрісле ліва рука при розтиску і стиску. Не слід стискувати і розтискувати міх до крайніх меж.

Починати роботу слід з спрощення рівного, плавного руху міха яз розтиск і стиск, прикладаючи необхідних зусиль для одержання основних динамічних відтінків: піано, мецю, форте, форте і т.п.; потім потрібно працювати над рухом міха, сприяючи поступовому зростанню і спаду звучання: крещендо і дімінуендо і, нарешті, перейти до різноманітних пунктирних дрібних рухів з самою різною силовою звуком, яких потребують акценти і сфорцандо. Важливо, щоб учень розумів, що заміна напрямків руху міха допускається тільки після повного закриття клапанів і повинна відповідати природному диханню і співпадати з цезурами, що відокремлюють музичні будови – речення, фрази. Змінювати рух слід, як правило, плавно, не допускаючи повторів і ривків. Виключення складають ті будови, де є акцент, сфорцандо і тремоло.

Засвоївши різні прийоми володіння міхом, учень зможе повніше і глибше передати художній зміст виконуваного музичного твору.

Аплікатура правої руки

Аплікатура є дуже важливим розділом у виконавському мистецтві. Доцільний її вибір допомагає здійснити різноманітні завдання в розкритті художнього образу. Аплікатурний вибір повинен відповідати змістові твору, його фразування, динаміці, ритму; зручності виконання твору; доцільності з точки зору художніх намірів.

В аплікатурі кожного виконавця, поряд з деякими принципами, проявляється й індивідуальні особливості.

На вибір аплікатури у певній мірі впливає будова рук виконавця /довжина пальців, їх гнучкість, ступінь розтягування/.

Основні аплікатурні принципи набуваються в процесі роботи над гамами і арпеджіо. Підкладання першого пальця під третій і четвертий у вісімічному русі і перекладання третього та четвертого пальців через перший в низічному є основним прийомом зміни позицій.

Особливу увагу в роботі треба приділяти положенню першого пальця.

В початковому класі слід уникати гри первім і п'ятим пальцями на чорних клавішах, бо в цьому випадку кисть в значній мірі втрачає

стійкість на клавіатурі. в старших класах, коли йде робота над то-нічими тривуками з подвійним основним тоном та обмеженнями в то-нальностях від формах клавіш, гра першим і п'ятим пальцями немину-ча й необхідна.

"Репетації" пот виконуються з підміною пальців. Аплікатурних варіантів виконання "репетації" багато, але вибрати треба найбільш раціональне і логічне чергування пальців. При повторі однакових ме-лодійних зворотів, музичних побудов і цілих частин слід зберігати, як правило, одну й ту ж аплікатуру.

Ковання одним пальцем, перекладання довгих пальців через ко-роткі є основним аплікатурним прийомом при створенні спеціальної техніки виконання поліфонічних творів.

Аплікатура лівої руки

Нумерація пальців у лівій руці на готовому інструменті така, як і в правій. Опрацювання правильної аплікатури в лівій руці по-винно здійснюватись за принципом "від простого до складного", тобто, з застосуванням третього /середнього/ пальця в основному ряді, а другого /вказівного/ на відповідних акордах від кожної кнопки основного ряду.

Опрацювання аплікатури в гамах повинно починатися з найпрос-тішої аплікатури "до" мажорної гами, заснованої на вживанні трьох пальців - другого, третього і четвертого - за схемою /готовий ін-струмент/:

Молодші класи	до	ре	мі	фа	соль	ля	сі	до
Старші класи	4	2	4	5	3	5	3	4

/допоміжний/

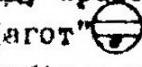
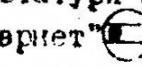
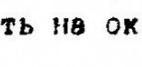
Це є основною аплікатурною позицією лівої руки. На подальших етапах навчання аплікатура ускладнюється застосуванням п'ятого паль-ця. Вивчається й інші види аплікатури гам, які можуть зустрічатися в репертуарі як окремий випадок. Весь курс надбання аплікатурних навичок повинен будуватися, в основному, на раціональному застосу-ванні, в першу чергу, більш розвинених пальців /четвертого, п'ято-го/. Їх треба розвивати не з самого початку, а коли буде закріпле-на основна постанова рук.

На виборій клавіатурі в основному користуються другим, тре-

тім, четвертим та п'ятим пальцями. Перший палець приймає участь у грі лише епізодично /наприклад, при виконенні п'ятизвучних акордів, довгих арпеджій, поліфонічних творів/, його застосування найбільш зручно на третьому основному ряді виборної клавіатури.

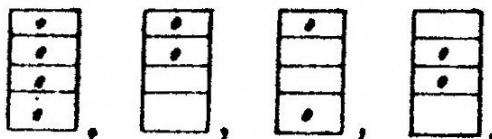
Використання регістрів

Акордеон є багатотембровим інструментом. Біля правої та лівої клавіатур розташовано блоки регістрів-перемикачів. В залежності від діапазону інструментів кількість регістрів-перемикачів буває на правої клавіатурі від 2 до 15, на ліві - від 2 до 7.

Основу звукової палітри звукоряду правої клавіатури акордеона 41 x 120 складають чотири тембри: "фагот" , "кларнет" , "концертіно" , "пікколо" . Еляхом комбінування цих основних тембрів досягається ще 11 різних тембрових сполучень. Всі 15 регістрів різняться між собою звуковисотними і тембровими співвідношеннями. Регістр "пікколо" є транспонуючим на октаву угору. Всі регіstry, які складі яких є "фагот" , транспонують на октаву вниз. Термін *Loco* означає: "Нік написано".

В першому півкорпусі концертних акордеонів знаходяться дві деки - пряма або відкрита і ступінчасто розташована так звана "ломана дека". Таке взаєморозташування дек створює акустичну камеру. В прямій декі знаходяться "пікколо" і "концертіно". В акустичній камері розташовані "фагот" і "кларнет". Вони відрізняються більш м'яким приглушеним тембром. Сполучення світлих, яскравих і м'яких, приглушеніх тембрів створює прекрасний "звуковий букет".

Баси акордеона в готовим акомпанементом в основі своїй чотириволосні з позитивною механікою. Графічно регістра басів позначають так:

Регістри - це засіб для досягнення виразного художнього результату. Головну роль у регістровці відіграє стиль і зміст твору. Загальний план регістровки складається виходячи з архітектоніки твору в цілому. В процесі навчання учень під керівництвом педагога повинен набути самостійних навичок у використанні регістрів. Необхідно пам'ятати:

1. Включати регістра слід непомітно.

2. Перемикання регистрів не повинно порушувати течії музики.
3. Необхідно добитися беззумного перемикання регистрів.
4. Зустрічаються варіанти включення регистрів під час гри одночасно з натисканням клавіш між дрібними нотами. В цих випадках важливо вибирати оптимальний варіант аплікатори, що допоможе уникнути незручностей.

Підбираання на слух та транспонування

Заняття підбираання музики на слух та транспонування сприяє формуванню засіканого ставлення до музики, розвитку музичного мислення дітей, їх слуху, допомагає більш тонко сприймати розучувані твори і більш художньо їх виконувати.

Загальна спрямованість музичного розвитку дітей у відношенні підбираання на слух та транспозиції повинна відповідати програмі із сольфеджіо.

Підбираання на слух слід починати з нескладних приспівок і дитячих пісень. В подальшому мелодії поступово ускладнюються в інтонаційному відношенні і доповнюються різними видами супроводу. Матеріалом для вправ може бути музика, виконувана педагогом на інструменті або голосом.

Вже в перші місяці занять з учнем слід спрямувати його увагу на сприйняття приспівки або пісеньки, яка підбирається, як певного художнього цілого, а також - на розвиток мелодії /відхідний або низхідний, поступовий або зі стрибками/, на її ритмічну побудову. В подальшому при підбираанні поступово ускладнених супроводів треба привчити дітей пізнавати на слух і усвідомлювати гармонічні послідовності і поліфонічні елементи музичної тканини.

Транспонування на початкових етапах навчання є продовженням підбору на слух знайомих мелодій від різних звуків. В подальшому слід транспонувати легкі п"еси, уривки з розучуваних творів, караоке звороти. Для загальномузичного й технічного розвитку користати в різних тональностях етюди.

В процесі занять транспонуванням необхідно слідкувати за тим, щоб воно проходило в умовах максимальної активізації слуху учнів. Приступаючи до транспонування, учень повинен добре знати матеріал напам'ять, мати про нього ясне слухове уявлення. Мелодія та інші голоси, а також звуки, які утворюють акорди, перед цим проспівуються; одночасно усвідомлюється ладотональність, метроритм твору та

Інші важливі елементи його побудови. Настроючись на нову тональність, учесві слід проінтонувати її внутрішнім слухом, дотримуючись цього, педагог зробить заняття з транспонування максимально ефективними для музичного розвитку учня.

Читання нот з листа

Вільне читання нот з листа – одна з передумов всеобщого розвитку учня, яка відкриває перед ним широкі можливості для ознайомлення з музичною літературою, грою в ансамблях, експланування сітівкам, інструменталістом. Тому акордеоніст, який закінчив музичний навчальний заклад, повинен оволодіти певним комплексом навичок в цій галузі.

Щоб навчитися добре читати ноти з листа, необхідна плавомірна і систематична робота. При цьому слід пам'ятати, що є дві попередні, відправні умови вільної гри по нотах. Це – впевнене знання "мови нот", системи нотних позначень і прискорене читання, сприймання нотної графіки. На наступному, більш високому рівні заходиться їміння швидко аналізувати музичний текст, визначаючи його структурно-смислову логіку. Тому протягом всього періоду навчання особливу роль слід приділяти зоровому аналізу призначеної для читання з листа нотного тексту.

Швидкість і точність рухової реакції на нотну картину визначається «шонайменше» двома факторами: впевненою орієнтацією пальців на клавіатурі і аплікатурної технікою, тобто доведеного до автоматизму зміння вибрати аплікатурний варіант, найкращий в даній ситуації.

Сформування навичок читання нот з листа потребує від педагога чіткого виконання принципу доступності матеріалу і послідовності його викладу. Нотний текст, призначений для читання з листа, повинен бути набагато легшим і доступнішим за основний матеріал індивідуального плану учня.

Читання нот з листа не слід виділяти із загального процесу навчання. Звертаючи увагу на аплікатуру, ритм, фразування на конкретних прикладах слід показати, що ці якості важливі в процесі читання з листа. Зусилля педагога повинні спрямовуватись також на те, щоб учень грав запропонований текст відрезу двома руками, красивим звуком, грамотно і виразно. Розвитку навичок читання нот з листа дуже сприяє гра в ансамблі.

Ефективність занять залежить від того, чи зможе педагог викликати в учня цікавість до гри по нотах. Результатом цих занять повинна стати набута потреба пізнавати нове, постійно музичувати, знайомитись з музичною літературою.

Весь курс навчання читанню нот з листа слід проводити в тісному зв'язку з програмами, з урахуванням вимог суміжних музичних предметів /теорії, сольфеджіо/.

ПЕРШИЙ КЛАС

накопичення музичних вражень /прослуховування музики у виконанні викладача/. Визначення характеру музики. Поняття регістрів, звуковисотності, темпу, спрямування руху та його характер /плавно чи стрібками/.

Розвиток музичних даних і слухових уявлень. Спів приспівок і пісень. Шордання їх характеру рухом. Знайомство з інструментом: посадка, оформлення виконавського апарату.

Засвоєння нотної грамоти. Нотний стан, скрипковий ключ, звуки першої октави; такт, розмір, графіка артикуляційних штрихів; аплікатура; основні динамічні відтінки; поняття про сильну і slabку долі такту. Основний принцип нотного запису - точна відповідність розташування нотних знаків на нотному стані до звуковисотного співвідношення.

Об'єднуючий рух руки при грі легато, пружність дотику і відштовхування при грі стаккато, Засоби ведення міха при контрастній артикуляції. Зміна аплікатурних позицій /піджладання першого пальця/. Самостійний вибір аплікатури для виконання мелодії в межах позиції. Гра мелодії "сліпим" засобом /не дивлячись на клавіатуру/.

Підбірання на слух та імпровізація мелодій з використанням різних інтервалів у межах квінти.

Поняття про фразу. Діжання; опорно-інтонаційні точки фрази, що відповідають мовній виразності; визначення їх за допомогою підтекстовки.

Координати рухів рук при виконанні мелодії з акомпанементом /різна ступінь опору, активності дії, глибини дихання/. Прийом кистевої "ресурси" при виконанні інтервалів.

Виконання поступових послідовностей, активізація руху пальців; сполучення пальцевої артикуляції з об'єднуючим рухом руки і рукою міха; поступове збільшення темпу виконання.

Підсумком навчального року повинно стати усвідомлення учнем єдності засобів музичної виразності; оволодіння початковими виховавськими навичками.

До річного індивідуального плану учня І-го класу вносяться 18-20 творів /дитячі пісні, обробки народної пісенно-танцювальної музики, нескладні студії, п"еси/; гами до, соль, фа мажор кожною рукою в одну октаву.

Для виступів учнів плануються два твори на прослуховування в I-ому півріччі, два твори для відкритого академічного концерту в II півріччі, три твори /две п"еси і етюд/ для персвідного академічного концерту.

Орієнтовний репертуарний список:

Полісонічні п"еси

1. "По дорозі жук, жук"	Українська народна пісня, обробка Н.Лобарського /46/
2. "Пішла я"	Українська народна пісня, обробка Н.Лобарського /46/
3. Сломов В.	Розмова з лялькою /46/
4. Чайкін М.	Заклик /53/
5. Чайкін М.	Маленький канон /53/
6. Чайкін М.	Ехо /53/
7. Шишаков В.	Ехо /46/

П"еси та обробки народних мелодій.

8. "А ну, коні"	Чеська народна пісня, обробка В.Альохіна /3/
9. Андреев В.	Піццикато /36/
10. "Ленчикок-бренчикок"	Українська народна пісня, обробка І.Берковича
11. Бухвостов В.	"В лісочку" /46/
12. Бухвостов В.	"На полянці" /46/
13. Бухвостов В.	"За грибами" /48/
14. Волков В.	"В годинниковій майстерні" /49/
15. Потапенко Т.	Пташка /3/
16. "Поїзд"	Румунська народна пісня /48/
17. Салютринська Т.	Палочка-виручалочка /3/
18. Степовий Я.	Колискова /18/

19. Стотін Б.	Сказання /52/
20. Стотін Б.	Пастушок грас на ріжку /52/
21. Сіліченко А.	Сніжинки /3/
22. Чаркін М.	Хороший настрій /53/
23. Чаркін М.	Українська полька /53/
24. Чаркін М.	Дід Мороз і зайка /53/
25. Чаркін М.	Пісенька /53/
26. "Що за гуси"	Чеська народня пісня /48/
27. Етюди: № 1-6, 6 /18/ № 1-5 /15/ № 1-5, 7, 13 /5/	

ДРУГИЙ КЛАС

Зв'язок ритмо-інтонаційного складу мелодії з певним емоційним станом. Сразу як смислові одиниці. Співставлення фраз і розділів твору, виявлення їх тотожності, подібності і контрасту. Співвідношення опорно-смислових моментів та їх виявлення у фразах пісенного й моторного характеру /наприклад, симетричність опор в марші і несиметричність у пісні/.

Переміщення з позиції в позицію в гамоподібних послідовностях в межах двох октав. Принципи аплікатури в гамах першої аплікатурної групи /до, соль, ре, ля, мі мажор і однайменні мінорні/.

Виконання тризвуків з оберненнями.

Засоби ленування музичної мови /пауза, ритмічна зупинка, стійка ступінь ладу, ауфтакт та ін./.

В індивідуальний план учня II класу включаються 18-20 творів: 5-6 етюдів, 2 твори з елементами поліфонії, 10-12 п'ес різного характеру, нескладні твори для читання з листа.

Гами до, соль, фа, ре мажор двома руками в одну - дві октанни.

Гами ля, мі мінор /натуральний, гармонічний, мелодичний/ кожною рукою окремо в одну октаву.

Тонічні тризвуки акордами з оберненнями правою рукою в тих самих і нальностях.

Для виступів учнів плануються два твори для академічного концерту в I півріччі; два твори для відкритого академічного концерту в II півріччі; та твори /две п'еси, I етюд/ для перевідчного академічного концерту; прослуховування технічного матеріалу /гами, арпедії, акорди, один-два етюди/ проводиться в I півріччі.

Орієнтовний репертуарний список

Поліфонічні твори

1. "Над річкою бережком"	Українська народна пісня, обробка
М.Леонтовича /46/
2. Репніков А.	Дві п"еси з циклу "Перші кроки" /46/
3. "Щебетала пташечка"	Українська народна пісня, обробка
Н.Рудиша /46/
4. Снітко-Сорочинський Л.	Поліфонічна п"еса /46/
5. Ціпполі Д.	Менует /38/

Твори великої форми

6. Бетховен Л.	Сонатина соль мажор /10/
7. Наймушин Ю.	Сонатина /18/
8. Некрасов В.	Маленька сонатина /I, II ч./. /33/

П"еси та обробки народних мелодій

9. "Вечір настав"	Азербайджанська народна пісня /1/
10. Глійка М.	"Гуде вітер велими в полі" /46/
11. Гречанінов О.	"Маленький жебрак" /12/
12. Іллінський А.	"Беселі хлопці" /46/
13. Іванов В.	Гумореска /18/
14. Любарський Н.	Гра зі скакалкою /48/
15. Мацкапар С.	Роздум /48/
16. Моцарт Л.	Волинка /12/
17. Раво І.-Ф.	Тамбурін /12/
18. Свиридов Г.	Романс /18/
19. Степовий Л.	Гопак /16/
20. Тихончук А.	Полька /3/

Етюди

21. Дзверіуа З.	Етюд соль мажор /18/
22. Канава Н.	Етюд соль мажор /18/
23. Кирхиер Т.	Етюд до мажор /19/
24. Мотов В.	Етюд ля мінор /18/
25. Куріев д.	Етюд ре мінор /19/
26. Стравінський І.	Етюд до мажор /19/

ТРЕТИЙ КЛАС

Зв"язок музичної мови з інтонаціями розмовної і віршової мови. Залежність виразності звучання мотиву від ритмічних і звуко-висотних співвідношень.

Вираження засобами динаміки та артикуляції особливостей мови інтонаційного звороту /ямб, хорей та ін./.

Уявлення про цілісність музичного твору за асоціацією з сюжетною завершеністю літературного твору /каданс, тональна завершеність, репризність, єдність жанрових ознак, фактурна єдність і т.п./.

Куплетна і вартаційна форми.

Етапи вивчення твору.

Планування виконавських дій відповідно до художніх завдань.
Усвідомлення мети і методів роботи.

Розвиток моторики пальців: збільшення швидкості натиснення на клавіші та переміщення в гамоподібних послідовностях, арпеджіо та акордах; використання пластичних можливостей суглобів для переміщень; ротаційних рухів /ламані інтервали/.

Усвідомлення залежності вибору виконавських засобів від прийомів викладу музичного матеріалу.

Розвиток навичок виконання двоголосної поліфонії.

До індивідуального плану учня III класу вносяться 16-18 творів: 5-6 етюдів, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 6-8 п'ес різних за характером, 2 ансамблі.

Читання з листа творів із репертуару I класу. Транспонування нескладних мелодій у вивченій тональності.

Гами мажорн. до 3-х знаків в ключі двома руками в дві октави; гами ля, мі мінор /гармонічні, мелодичні, натуральні/ двома руками в дві октави; гами ре мінор, соль мінор кожною рукою окремо в дві октави; тонічні тризвуки акордами з оберненнями, арпеджіо короткі в цих тональностях кожною рукою окремо в одну-дві октави.

Для виступів учнів плануються два твори для академічного концерту в I півріччі; два твори для відкритого академконцерту в II півріччі; поліфонічний твір, п'еса і етюд для перевідного академконцерту; прослуховування технічного матеріалу /гами, акорди, арпеджіо, один-два етюди/ проводиться в I півріччі.

Орієнтовний репертуарний список
Поліфонічні твори

1. Бах І.С.	Арія № 32 /8/
2. Бах І.С.	Менует /46/
3. Бах І.С.	Пісня /46/
4. Бем Г.	Менует /8/
5. Павличенко С.	Маленькі фуги № 1, 2, 5, 6 /42/
6. "Ніч яка місячна"	Українська народна пісня, обробка
Різоль М. /46/
7. Свиридов Г.	Колискова пісенька /46/
8. Скорульський М.	Прелюдія /46/

Твори великої форми

9. Вебер К.М.	Сонатина до мажор /1/
10. Діабеллі	Сонатина фа мажор /2/
11. Моцарт В.А.	Сонатина. Рондо /13/

Песни та обробки народних мелодій

12. Бірюков Д.	Вальс /16/
13. Бушуев Ф.	Гумореска /52/
14. Волков В.	Сонячний зайчик /16/
15. "Как у месяца"	Російська народна пісня, обробка
А.Заборного
16. Кравченко Б.	Кадриль з циклу "Малюнки дитинства" /52/
17. Лішка Р.	Західнопольська історія /22/
18. Майкопар С.	Вальс /1/
19. Малінников В.	Таємничі звуки /22/
20. Наймушин Д.	Матрьошки /22/
21. "Ляюніха"	Білоруський народний танець,
обробка Павліна С. /49/
22. Паулс Р.	Золоте весілля /52/
23. Прокоф'єв С.	Пісня без слів /1/
24. Рубінштейн А.	Мелодія /1/
25. "Ти до мене не ходи"	Українська народна пісня, обробка
Таїна А. /49/
26. "Вечір на дворі"	Українська народна пісня, обробка
Талакіна А. /49/
27. Холмінов А.	Пісня /1/

Етюди

28. Беренс Т.	Етюд до мажор /20/
29. Сорокін К.	Етюд ре мінор /21/
30. Черні К.	Етюд до мажор /20/
31. Шусер А.	Етюд до мажор /21/ .
32. Етюди: № 1-5, 7-12	/2/

ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС

Типи основних жанрів інструментальної музики. Відмінність їх від первинних музичних жанрів за призначенням в житті суспільства. Виявлення в них первинно-жанрових ознак. Зв'язок цих рис з образною будовою творів. Взаємодія різних жанрових ознак в одному музичному творі. Цілісність образного змісту п"еси на основі взаємодії, наприклад, в старовинній сонатній формі рондо, сонатному алегро.

Принципи апплікатури в гамах, що починаються від чорних клавіш. Збільшення швидкості натискнення на клавіші з прискоренням темпу. Сполучення підкладання і перекладання пальців з лівим і правим поворотом кисті. Координація дій апарату для змінення якості туші, хапальний рух /щупкість/. Навички виконання двоголосної імітаційної поліфонії.

До індивідуального плану учня ІУ класу включаються 14-16 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 2-6 п"ес різних за характером, 2 ансамблі. Читання нот з листа творів з репертуару 2-го класу. Транспонування знайомих мелодій.

Гами мажорні та мінорні до 4-х знаків /двома руками в дві октави/.

Гра тонічних тризвуків акордами з оберненнями, арпеджіо короткі і довгі /двома руками в дві октави у вивченнях раніше тональностях/.

Для виступів учнів слід планувати:
 два твори для академічного концерту в I півріччі;
 два твори для відкритого академічного концерту в II півріччі;
 поліфонічний твір або твір великої форми, п"еси та етюд для перевідного академічного концерту;
 прослуховування технічного матеріалу /гами, арпеджіо, акорди, один-два етюди/ проводиться в I-ому півріччі.

Орієнтовний репертуарний список

Поліфонічні твори

1. Бах І.С.	Арія № 33, 40, 20а, 206 /6/
2. Бах І.С.	Менуети № 3-5 /6/
3. Бонаков В.	Пісня з "Російської сюїти" /46/
4. Глінка М.	Двоголосна фуга /45/
5. Колесса-Залеська Д.	Перепілочка /22/
6. Ядов О.	Прелюдія /45/
7. П'ятигорський В.	Прелюдія /22/
8. Смітко-Сорочинський Т.	Інвенція ре мінор /46/

Твори великої форми

9. Бетховен Л.	Сонатина фа мажор /10/
10. Гайдн Й.	Алегро із Сонатини ре мажор /36/
11. Клементі М.	Сонатина до мажор /50/
12. Моцарт В.А.	Варіації на тему з опери "Чарівна флейта" /49/
13. Плейслер І.	Сонатина /36/
14. Штойбелт Д.	Сонатина /I, II чч/ /36/

П'еси та обробки народних мелодій

15. Бухвостов В.	Олечка-полечка /52/
16. Волков В.	Комічний марш /37/
17. Репніков А.	Дві п'еси з дитячої сюїти /45/
18. Рубінштейн А.	Полька /37/
19. Сорокін К.	Румунська полька /16/
20. Фіготін Б.	На карнавалі /44/
21. Чайкін М.	Матрьошки /53/
22. Чайкін М.	Пастушка /53/
23. Чайкін М.	На ослику /53/
24. Чайкін М.	Російський танець /53/
25. "Сніжок іде, завірюха мете"	Українська народна пісня, обробка Шаласєва А. /49/

Етюди

26. Гавличек І.	Етюд-елегія мі мінор /3/
27. Лак Т.	Етюд-тарантела ля мінор /2/
28. П'ятигорський В.	Етюд ля мінор /23/
29. Черні К.	Етюд сі-бемоль мажор /2/

30. Шехтіна Е.
31. Шатте Л.

Етюд соль мінор /23/
Етюд ля мажор /2/

Другий клас

Будова і розвиток музичного твору в зв"язку з характером образності /драматургія/. Основні структури гомофонних і поліфонічних творів /питання формоутворення/.

Питання тематизму. /Ведуче положення в образному настрої музичного твору, завершеність вислову, образна характеристика/. Тематичний розвиток /ладо-тональний, метро-ритмічний, гармонічний, зміна характеру руху і т.п./.

Адекватність емоційних станів образному настрою виконуваного твору.

Елементи самостійного редагування - розстановка аплікатури, артикуляційних штрихів, динаміки. Аргументація прийнятих рішень. Більш складні ритмічні малюнки, тріолі, квінтолі.

Контроль за станом готовності апарату до швидкої зміни характеру дій при зміні фактури, динаміки, інших елементів.

Мелізми. Види формлагів і мордентів, принципи їх виконання.

Пальцева артикуляція як важливий засіб виразності звукотворення. Елементи специфічної техніки - ковзання одним пальцем, перекладання коротких пальців через довгі.

Техніка виконання подвійних нот.

Знайомство з джазовими ритмами. До річного індивідуального плану учня У класу включаються 14-16 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 2 ансамблі, 4-6 п'ес різних за характером, одна з яких вивчається самостійно.

Читання нот з листа /творів з репертуару 2-3 класів/.

Транспонування творів /з репертуару 2-го - 3-го класів/ у вивчені раніше тональності.

Підбір на слух знайомих мелодій з акомпанементом.

Гами мажорні та мінорні до 5-ти знаків у ключі: двома руками у дві октанви, гами до, соль, фа мажор у терцію та подвійними терціями у дві октанви.

Тонічні тризвуки акордами з оберненнями; арпеджіо короткі та довгі двома руками в дві октанви /у вивчених раніше тональностях/.

Хроматичні гами до, соль, фа мажор двома руками.

Для виступів учнів слід планувати: поліфонічний твір і п'есу для академічного концерту в I півріччі; два твори для відкритого

академіконцерту в II півріччі; твір великої форми та етюд для перевідного академічного концерту; прослуховування технічного матеріалу /гами, арпеджіо, акорди, 1-2 етюди/ проводиться в I півріччі.

Орієнтовний репертуарний список

Поліфонічні твори

1. Бах І.С.	Двоголосні інвенції №№ I-4 /6/
2. Бах І.С.	12 Маленьких прелюдій /7/
3. Бах І.С.	Менуети № 7, 9 /6/
4. Бах І.С.	Гавот у формі рондо /25/
5. Бах І.С.	Органна прелюдія до мажор /39/
6. Бах І.С.	Органна прелюдія ре мінор /36/
7. Гендель Г.	Сарабанда ре мінор /4/
8. Павлюченко С.	Маленькі фуги № 12-15 /42/
9. Сейбер М.	Прелюдія /45/
10. Ціпполі Д.	Фугетта /38/
ІІ. Чайкін М.	Сказання /фуга-фантазія/ /53/

Твори великої форми

І2. Бенда І.	Соната /25/
І3. Гайдн Й.	Фінал з Сонати ре мажор /45/
І4. Каті Й.	Концертний триптих ч. I /45/
І5. Лешгорн А.	Сонатина /26/
І6. Моцарт В.А.	Сонатина № 1 ч. I /45/
І7. Чинароза Д.	Сонатина /36/

П"еси та обробки народних мелодій

І8. Агесс В.	Наташа /22/
І9. "Садом, садом, кумонька"	Українська пісня, обробка
Іванова А. /45/
20. Кабалевський Д.	Марш /16/
21. Молчанов К.	П"еса з циклу "Російські картини" /26/
22. Наїмушин І.	Елегія /26/
23. Селіванов В.	Март /16/
24. "Де ти, де ти, моя доле"	Українська пісня, обробка
Талакіна А.
25. Хачатурян А.	Наслідування народному /17/

Етюди

26. Бургмюller Р.	Етюд до мажор	/21/
27. Двілянський М.	Етюд мі мінор	/23/
28. Лек Т.	Етюд фа мажор	/21/
29. Лешгорн А.	Етюд мі мінор	/20/
30. Шусер А.	Етюд фа мінор	/24/

ШОСТИЙ КЛАС

Залежність індивідуальних рис музичного твору /форма, тематизм, тип розвитку і т.п./ від образно-смислового змісту. Зв'язок музичних вражень з особистим життєвим досвідом учнів. Усвідомлення різноманітності індивідуальних трактовок музичних творів. Виявлення особистого відношення до виконавства.

Використання зформованих образно-емоційних асоціацій для стимулювання творчого стану в момент виступу на естраді.

Закріплення аплікатурних принципів і рухових навичок в гамах, арпеджіо, тризвуках, хроматичних гамах. Чотиризвукні акорди.

Вибіркова ступінь опору рук і різна ступінь активності пальців при виконанні акордів і поліфонічної фактури. Різні види легато: ковзання, "перетікання", мовна артикуляція /"пальцеве ног легато"/; різні види стаккато.

Гнучкість і витривалість при виконанні безперервних гамоподібних послідовностей зі змінним напрямком руху.

Самостійний вибір виконавських прийомів при вирішенні технічних завдань на основі зформованого комплексу практичних виконавських навичок.

До індивідуального плану учня VI класу включаються 12-14 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 1 твір великої форми, 2 ансамблі, 2-4 п"еси різних за характером /одна з них вивчається самостійно/:

Читання з листа творів репертуару 3-го класу, підбір на слух знайомих мелодій з акомпанементом, транспонування творів з репертуару 3-го класу.

Всі мажорні та мінорні гами; ля, мі, ре мінор в терцію і подвійними терціями, хроматична гама подвійними малими терціями, тонічні тризвуки акордами з подвійним основним тоном з оберненнями в усіх тональностях, арпеджіо, короткі і довгі в достатньо швидкому темпі з використанням всього діапазону інструмента.

Гами: яя, мі, ре мінор в протягому русі.

Для виступів учнів слід планувати: поліфонічний твір і п'есу для академічного концерту в І-му півріччі; два твори для відкритого академконцерту в ІІ-му півріччі; велика форма, п'еса та етюд для перевідного академічного концерту; прослуховування технічного матеріалу /гами, арпеджіо, акорди, I-2 етюди/ проводиться у І-му півріччі.

Орієнтовний репертуарний список.

Поліфонічні твори

1. Бах І.С.	Двоголосні інвенції № 5, 6-14	/67
2. Бах І.С.	6 Маленьких прелюдій	/71
3. Бах І.С.	Полонез	/27/
4. Волков В.	Жарт	/50/
5. Чекалов А.	Чотири раздуми /I, II/	/47/

Твори великої форми

6. Кеворков В.	Сонатина-галоп	/40/
7. Чайкін М.	Маленьке рондо	/33/
8. Майкапар С.	Варіації на російську тему	/33/

П'еси та обробки народних мелодій

9. Абрамов А.	Рязаночка. Кадриль	/54/
10. Балакирев М.	Полька /I/	
11. Бухвостов В.	Веселі жонглері	/27/
12. Бухвостов В.	Увечері	/54/
13. Бухвостов В.	Ренковий марш	/35/
14. "Чорний дрізд"	Польський народний танець, обробка
Бушуєва Ф.	/32/
15. Гаврилін В.	П'еса	/16/
16. Деліб Ш.	Полька	/11/
17. Кальман Н.	Вихідний вальс Одетти з опери "Баядерка"
/41/	
18. Лобковський А.	Експромт	/16/
19. Уральські частівки	обробка Лондонова П.	/28/
20. Львов-Компанієць Д.	Вальс	/54/
21. Пархаладзе М.	Лезгінка	/17/
22. Фіготін Б.	Інтермейсто	/11/
23. Френкель Я.	Жонглер	/26/

24. Чайковський П.
25. Чекалов П.

Полька /1/
Чотири марші /1, 2/ /47/

Етюди

26. Воленберг
27. Двілянський М.
28. Черні К.
29. Шпіндлер Ф.

Етюд до мажор /24/
Етюд ля мінор /24/
Етюд до мажор /24/
Етюд соль мажор /23/

СЬОМІЙ КЛАС

Поняття про стиль як історично утворену спільність ритмо-інтонаційних, гармонічних, композиційних прийомів. Аналогія з іншими видами мистецтва. Стильові особливості поліфонічної музики ХVІІІ-ХІХ віків, віденського класицизму, західно-європейського романтизму, сучасної вітчизняної і зарубіжної музики. Риси національної своєрідності у творах професійної музики. Усвідомлення стійкості, стабільності основних рис композиторського стилю в різних виконавських трактовках.

До індивідуального плану учня VII класу включаються 12-14 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 2 ансамблі, 2-4 п"еси різних за характером /одна з них вивчається самостійно/.

Читання нот з листа, транспонування, підбір на слух, акомпанемент - рівень складності на розсуд викладача.

Всі мажорні та мінорні гами. Короткі та довгі епідіджіо, акорди з оберненням в тих самих тональностях.

Гами до, соль, фа мажор, ля, мі, ре мінор в протилежному русі та подвійними секстами.

Для виступу учнів слід планувати: прослуховування випускних програм /два-три твори в I півріччі; всі твори в II-ому півріччі/; поліфонія, велика форма, п"еса, обробка народної пісні або танцю, етюд для випускного екзамену.

Орієнтовний репертуарний список

Поліфонічні твори

1. Бах І.С.
2. Бах І.С.
3. Бах І.С.
- Маленька двоголосна фуга до мінор /7/
Фуга до мажор /7/
Триголосні інвенції № 3, 4, 7, 8 /6/

4. Бах І.С.	Арія /45/
5. Гендель Г.	Сарабанда з варіаціями /45/
6. Пахульський Г.	Канонічна п'еса /26/
7. Чокалов П.	П'ять фугет /47/

Твори великої форми

8. Жилинський А.	Сонатина в 3-х частинах /33/
9. Хачатурян А.	Сонатина /33/
10. Щуровський Д.	Українська сонатина /33/

П'еси та обробки народних мелодій

11. Еізе Ж.	Циганська пісня з опери "Кармен" /44/
12. Гуно Ш.	Танець з опери "Фауст" /41/
13. Козинський П.	Карельські поспіви /16/
14. "Копав, копав криниченьку"	Українська народна пісня, обробка В.Куханова /44/
15. "Віють вітри"	Українська народна пісня, обробка В.Новожилова /41/
16. Салманов В.	"Прогулянка на велосипеді" /16/
17. Свіридов Г.	Чарівник /16/
18. Фіготин Б.	Сонячне місто /41/
19. Хачатурян А.	Танець розових дівчат з балету "Гаяне" /1/
20. Паріхаладзе М.	В цирку /26/

Етюди

21. Беренс Г.	Етюд соль мінор /23/
22. Лешгорн А.	Етюд ре мажор /23/
23. Нейпарт Е.	Етюд ля мінор /24/
24. Пахер І.	Етюд ля мінор /24/
25. Шміт Г.	Етюд ля бемоль мажор /24/

ВОСЬМИЙ КЛАС

Закріплення і поглиблення всіх сформованих на попередніх етапах навчання понять і практичних навичок; професійна орієнтація та підготовка до вступу в спеціальні навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.

До індивідуального плану учня VII класу включаються 12 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 4 п'еси різних

за характером, дві з яких для самостійного вивчення.

Читання нот з листа, транспонування, підбір на слух, акомпанемент - рівень складності на розсуд викладача.

Всі мажорні і мінорні гами, в тих же тональностях тризвуки з оберненнями, арпеджіо короткі й довгі в достатньо швидкому темпі, використовуючи весь діапазон інструмента /для учнів, поступаючих в музичні училища/.

Орієнтовний репертуарний список

Поліфонічні твори

1. Бах І.С.	Фуга до мажор	/7/
2. Бах І.С.	Прелюдія з фугетою ре мінор	/7/
3. Бах І.С.	Прелюдія з фугетою мі мінор	/7/
4. Бах І.С.	Прелюдія з фугою ля мінор	/7/
5. Бах І.С.	Триголосна інвенція № 5	/6/
6. Бах І.С.	Каприччіо на від"їзд улюбленого брата	
		/29/
7. Бах І.С.	Дяргетто з сонати ля мажор	/30/
8. Гендель Г.	Фуга соль мажор	/14/

Твори великої форми

9. Бетховен Л.	Рондо-капріччіозо	/30/
10. Гайдн Я.	Престо з сонати соль мажор	/30/
11. Дербенко Є.	Сюїта за мотивами російської народної казки "По щучему веленню"	/81/
12. Діабеллі А.	Сонатина соль мажор I ч.	/30/

П"еси та обробки народних мелодій

13. Айвз Ч.	Протести	/51/
14. Бухвостов В.	Валдайські топотушки	/39/
15. Бухвостов В.	Легкий вітерець	/34/
16. Ветров В.	Непосида	/34/
17. Деліб Л.	Піццикато з балету "Сільвія"	/43/
18. Накапкін В.	Варіації на тему укр.народної пісні
"Ой ти, дівчина зарученая"	/30/
	Полька	/39/
19. Рахманінов С.	Концертна п"еса на буковинські теми	/9/
20..Різоль М.	Арабський танець з балету "Лускунчик"	/9/
21. Чайковський П.	Лірний вальс	/43/
22. Шостакович Д.	Полька-Ганна	/43/
23. Штраус І.		

Етюди

24. Двілянський М.	Етюд до мажор	/24/
25. Дювернуа Ж.	Етюд фа мажор	/24/
26. Лев І.	Етюд мі мінор	/21/
27. Декуппе Р.	Етюд до мажор	/24/
28. Шопен Ф.	Етюд фа мінор	/21/

**ОРИСТОВНИЙ СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ РЕPERTУАРНИХ
ЗБІРНИКІВ**

1. Акимов В., Талакин А. Хрестоматия аккордеониста. 3-4 кл. 5-е изд. -М., 1964.
2. Акимов В., Мицек А. Хрестоматия педагогического репертуара для аккордеона. -М., 1963.
3. Алексин В. Баян в музыкальной школе. I-2 кл. Вып. 10; -М., 1972.
4. Барток К. Бах и Гендель. Маленькие произведения для клавира в переложении для аккордеона. Будапешт, 1966.
5. Барток К. Этюды для аккордеона, I ч. Будапешт.
6. Бах И.С. Інвенції для фортепіано. Ред. С.Бузоні. -Ж., 1964.
7. Бах И.С. Маленьки прелюдії та фуги для фортепіано. -Ж., 1961.
8. Бах И.С. Нотний збіг Анни Магдалени Бах. -Ж., 1982.
9. Безфамільнов В., Семешко А. Виховання баяніста. -Ж., 1989.
10. Бетховен Л. Избранные пьесы в переложении для баяна. Ред. П.Говорушко. -Л., 1970.
- II. Бушуев Ф., Павин С. Альбом для детей. Произведения для аккордеона. -М., 1983.
12. Бушуев Ф., Павин С. Хрестоматия аккордеониста. I-2 кл. 4-е изд. -М., 1962.
13. Гаврилов Л., Набатов А. Педагогический репертуар баяниста. Вып. I. -М., 1966.
14. Газаров Э. Концертные пьесы для аккордеона. Вып. 8. -М., 1970.
15. Гвоздев П. Этюды для аккордеона. Вып. I.
16. Говорушко П. Легкие пьесы в переложении для баяна. -Л., 1959.
17. Грачев В. Баян в музыкальной школе. 4-5 кл. Вып. 15. -М., 1973.
18. Гусев В. Хрестоматия аккордеона. I-2 кл. -М., 1966.
19. Двілянський М. Этюди для аккордеона. Вып. 17. -М., 1964.
20. Двілянський М. Этюди для аккордеона. Вып. 21. -М., 1966.
21. Двілянський М. Этюди для аккордеона. Вып. 6. -М., 1973.
22. Двілянський М. Аккордеон в музыкальной школе. 4-5 кл. Вып. 52. -М., 1986.

23. Двилянский М. Этюды для аккордеона. Вып. 20. -М., 1967.
 24. Двилянский М. Этюды для аккордеона. Вып. 22. -М., 1969.
 25. Двилянский М. Аккордеон в музыкальной школе. 5 кл. Вып. 3.
 -М., 1969.
 26. Двилянский М. Альбом для юношества. Произведения для аккордеона. Вып. 4. -М., 1966.
 27. Двилянский М. Аккордеон в музыкальной школе. 4-5 кл. Вып. 49.
 -М., 1965.
 28. Двилянский М. Самоучитель игры на аккордеоне. -М., 1968.
 29. Двилянский М. Педагогический репертуар аккордеониста. Вып. 3.
 -М., 1969.
 30. Двилянский М. Хрестоматия аккордеониста. I-2 курсы муз. училища
 Вып. I. -М., 1970.
 31. Дербенко Е. Детская музыка для баяна. 6 сюит. -М., 1969.
 32. Зaborный А. Народные песни, танцы в обработке для аккордеона.
 Вып. I7. -М., 1983.
 33. Иванов В. Сонатины, рондо и вариации советских композиторов
 в переложении для аккордеона. -М., 1983.
 34. Коростылев В. Концертные пьесы для баяна. Вып. 52. -М., 1990.
 35. Крючков А. Аккордеонисту-любителю. Вып. I7. -М., 1988.
 36. Лондонов П. Школа игры на аккордеоне. -М., 1980.
 37. Лондонов П. Репертуар баяниста. Вып. 6. -М., 1966.
 38. Лушников В. Школа игры на аккордеоне. -М., 1986.
 39. Наймушин Ю. Концертные пьесы для баяна. Вып. 49. -М., 1989.
 40. Накапкин В. Альбом для юношества. Произведения для баяна. Вып. 2.
 41. Норожилов В. Музыкальная акварель. Пьесы для аккордеона. Вып. 5.
 -М., 1988.
 42. Павлюченко С. Маленькие фуги для фортепіано. -К., 1967.
 43. Рязанов В. Альбом аккордеониста. -М., 1960.
 44. Самойлов Д. Музыкальная акварель. Пьесы для аккордеона. Вып. 6.
 -М.; 1988.
 45. Судариков А. Хрестоматия аккордеониста. 5 кл. -М., 1965.
 46. Судариков А. Полифоническая тетрадь баяниста. Вып. I. -М., 1991.
 47. Судариков А., Чекалов А. Пьесы и этюды для аккордеона. -М., 1983.
 48. Талакин А. Аккордеон в музыкальной школе. I-3 кл. Вып. 50. -М.,
 1985.
 49. Талакин А. Альбом начинающего аккордеониста. Вып. I7. -М., 1982.
 50. Талакин А. Репертуар баяниста. Вып. 25. -М., 1972.
 51. Твори сучасних зарубіжних композиторів для фортепіано. Вып. 3.
 -К., 1980.

62. Цубукин М. Альбом начинающего аккордеониста. Вып. 35. -М., 1992.
 63. Чайкин Н. Детский альбом. Пьесы для баяна. Вып. I. -М., 1983.
 64. Шахов Г. Музыкальная акварель. Пьесы для аккордеона. Вып. 3. -М., 1987.

РЕКОМЕНДОВАННАЯ МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

- I. Алексеев А. Методика обучения игре на фортепиано. З-е изд. -М., 1976.
2. Баренбойм Л. Путь к музицированию. Л. -М., 1973.
3. Бузони Ф. Путь к фортепианному мастерству. -М., 1973.
4. Гарбузов Н. Зонная природа тембрового слуха. -М. -Л., 1956.
5. Гарбузов Н. Зонная природа темпа и ритма -М. -Л., 1950.
6. Коган Г. У врат мастерства. -М., 1969.
7. Корто А. Рациональные принципы фортепианной техники. -М., 1966.
8. Курилович В. Гаммы и арпеджио на аккордеоне. -В., 1961.
9. Липс Ф. Искусство игры на баяне. -М., 1985.
10. Донг М. Школа упражнений. -М., 1967.
- II. Мартинсен К. Индивидуальная фортепианская техника. -М., 1966.
12. Месснер Е. Аппликатура в фортепианных сонатах Бетховена. -М., 1966.
13. Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры. -М., 1961.
14. Ризоль Н. Принципы применения пятипалцевой аппликатуры на ба-яне. -М., 1977.
15. Савшинский С. Работа пианиста над техникой. -Л., 1966.
16. Теплов Б. Психология музыкальных способностей. -М., 1947.
17. Сейгин И. Индивидуальность ученика и искусство педагога. -М., 1975.
18. Шахов Г. Игра по слуху, чтение с листа и транспонирование в классе баяна. -М., 1987.
19. Ямпольский А. О методе работы с учеником. /Сборник. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики./ -М., 1966.